

susanneke

C. J. van Doornik-Lengkeek

SUSANNEKE

C. J. VAN DOORNIK-LENGKEEK

Susanneke

Illustraties Tiny van Asselt

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH N.V. - NIJKERK

1

Huppelde huppel, hup, hup, hup . . .!

Daar gaat Susanneke van de koster.

Kijk ze dansen, kijk ze springen, huppel, huppel, hup, hup, hup . . .!

Ze voelt de koude wind niet waaien, ze ziet de donkere wolken

niet. Nee, ze is alleen maar blij, haar ogen schitteren van vrolijkheid.

Weet je waarom ze zo blij is? Waarom ze zo danst over de weg?

Ze weet allemaal fijne dingen.

Zal ik ze je ook eens vertellen?

Luister maar eens.

Nummer één. Ze heeft gisteren een zusje gekregen. Daar is ze verschrikkelijk blij mee, want ze had helemaal geen zusje of broertje.

Nummer twee. Morgen is het kerstfeest.

Nummer drie. Dan gaat ze de hele dag naar opa en oma toe, vader en zij, want moeder ligt nog in het ziekenhuis met de kleine Anneke. Zo heet dat kleine zusje.

Nummer vier. Ze gaat vanmiddag spelen bij Jan van de dominee. Begrijp je nu waarom ze zo blij is? Met zoveel fijne dingen kun je toch niet verdrietig zijn?

Ze danst en springt over de weg, naar Jan toe.

Vader is op bezoek bij moeder en daarna moet hij nog iemand spreken in de stad. Zij kon niet mee.

„Jij gaat vanmiddag maar bij Jan spelen. Kun je wel alleen naar hem toe gaan?” vroeg vader.

„O ja, maar als z'n moeder het niet goedvindt?” zei ze.

„Dat vindt ze wel goed. Gisteren heeft ze nog tegen me gezegd: Als ik je ergens mee kan helpen, koste, zeg het me, want ik doe het graag.”

Ze is er al bijna, want ze wonen vlak bij elkaar.

Jan en zij spelen wel meer samen, soms buiten en soms binnen.

Maar als de dominee thuis is, moeten ze altijd heel rustig zijn.

Anders kan hij niet studeren Of preken maken.

Susanneke belt niet aan de voordeur, nee, ze gaat achterom door de keukendeur. Maar daar is niemand. Dat is niet erg, want ze weet best de weg in dat huis.

In de gang is het ook al zo stil.

En de kamer is helemaal leeg . . .

Dominee niet, mevrouw niet, en Jan ook niet.

Er staan wel stoelen en een tafel, maar er zijn geen mensen. Waar

zouden ze allemaal zijn?

Misschien is Jan wel boven op z'n kamer. Maar daar durft ze zo maar niet naar toe gaan. Moeder zegt altijd: „Je mag niet brutaal doen.”

Zal ze hem roepen?

„Jannn . . .!”

Dat is veel te zacht, dat kan hij nooit boven horen.

„Jannn . . .!”

Dat is een beetje harder, maar ze hoort boven nog niets.

„Jannnnnn . . .!”

Dat is keihard, zou het helpen?

Ja, ze hoort boven voetstappen. Er komt iemand de trap af. Stap, stap, stap, stap . . .

Zou dat Jan zijn . . .?

Welnéé . . . Als Jan de trap afkomt, hoor je: Rommerde bommer de bom, bom, bom . . .

En dan zegt zijn moeder: „Kan het niet een beetje kalmer, jongen?” Nee, de dominee komt de trap af.

„Dag Susan,” zegt hij, „kom je met Jan spelen? Dat gaat niet, meisje. Hij is met z'n moeder naar de stad. De hele middag blijft hij weg, want hij moet een nieuwe jas hebben. Ga jij maar weer gauw naar huis toe en kom een ander keertje spelen.”

Wat kijkt die Susanneke nu verdrietig.

Dominee ziet het wel en zegt:

„Maar Susanneke, ik kan toch niet met jou gaan spelen? Ik heb het zo druk, ik moet preken maken, want morgen is het kerstfeest. Wees nu maar een grote meid en ga lief naar huis. Kijk eens, je krijgt nog een heerlijk snoepje van me.”

Ze krijgt een toverbal, dat is altijd wel erg lekker, maar nu gaat haar verdriet er toch niet van over. Want wat moet ze nu beginnen . . .?

2

Slof . . . slof . . . slof . . . slof, slof, slof . . .

Daar loopt Susanneke.

O . . . , wat kijkt ze boos. Ze heeft een dikke rimpel boven haar neus.

Ze kan haast niet vooruit komen door die harde koude wind. Het is zulk akelig somber weer.

En wat moet ze nu toch de hele middag gaan doen . . . ?

Dominee zei: „Ga jij maar lief thuis spelen.” Maar hij weet vast niet dat ze helemaal alleen is. Ze moet er bijna van huilen.

Ze doet het niet, hoor, want dat helpt toch niets.

Susanneke kijkt alleen verschrikkelijk boos, en ze sloft maar over de straat. Slof . . . slof . . . slof . . . slof . . .

Is ze dan al die fijne dingen vergeten?

Daar komt bakker Bingma aan fietsen. Als hij Susanneke ziet lopen, roept hij:

„Ha Susanneke! Gefeliciteerd met je broertje!”

Daar moet ze weer om lachen. Die bakker . . . Ze heeft helemaal geen broertje gekregen, wel een lief klein zusje.

Als ze daaraan denkt, is al haar boosheid weg.

En morgen is het immers kerstfeest. Dan gaan ze fijn de hele dag naar oma toe.

Nee, er zijn nog zoveel fijne dingen, ze is alweer vrolijk. Haar gezicht straalt als het zonnetje, 't is niet somber meer. Het lijkt wel of de wind ook niet meer zo koud is.

Thuis doet ze dadelijk haar warme pantoffeltjes aan. Wat zal ze nu gaan doen?

Ze huppelt wat door de kamer, maar dat kun je ook niet een hele middag doen. Vader komt nog lang niet thuis en ze kan toch niet op haar duim gaan zuigen? Ze kan het wel, maar dat is zo kinderachtig. Als ze 's avonds in bed ligt, doet ze het nog wel eens.

Niet verklappen, hoor! Want dan schaamt ze zich zo.

Nu doet ze het niet, ze drentelt maar wat door het huis.

De kosterswoning is niet groot.

In de gang is een deurtje naar de kerk. Vanmorgen is vader daar door gegaan. Hij heeft de kerk schoongemaakt, heel netjes, want morgen is het kerstfeest.

Susanneke gaat ook door het deurtje.

Misschien is vader nog wat vergeten. Of misschien ligt er nog ergens geld op de grond. Sommige kinderen laten wel eens wat vallen. Dan zou zij het weer in het zakje kunnen doen, want het is

geld om de arme mensen te helpen en om de kerk te maken als er wat stuk is.

Maar ze vindt niets, vader heeft goed schoongemaakt.

Wat is het nu donker in de kerk als er geen licht brandt. Een beetje griezelig en somber. Moet het hier nu morgen feest zijn?

Susanneke kan het niet goed begrijpen, ze ziet er niets van.

Als zij jarig is, versiert moeder altijd de kamer.

En eigenlijk is de Here Jezus morgen jarig. Maar de kerk is helemaal niet versierd. Zouden de grote mensen dat vergeten zijn?

Dat is verdrietig voor de Here. Hij houdt zoveel van ons en nu heeft niemand eraan gedacht om de kerk voor Hem te versieren.

Daar moet ze eens goed over nadenken.

Opeens krijgt ze een prachtig plannetje. Zij gaat de kerk versieren.

Ze heeft de hele middag de tijd. Zij gaat de kerk mooi maken.

Zal dat een grote verrassing voor vader worden . . . ! En voor alle mensen die morgen in de kerk zijn.

Dan zal de Here Jezus wel heel blij zijn als de kerk zo versierd is.

Het kerstfeest zal nog veel, véél mooier zijn . . . ! Iederéén zal nog veel, véél blijer zijn.

3

Even nadenken, wat moet ze nu eerst gaan doen?

De slingers halen van de zolder. En de vlaggen. De lampions kan ze eigenlijk ook goed gebruiken.

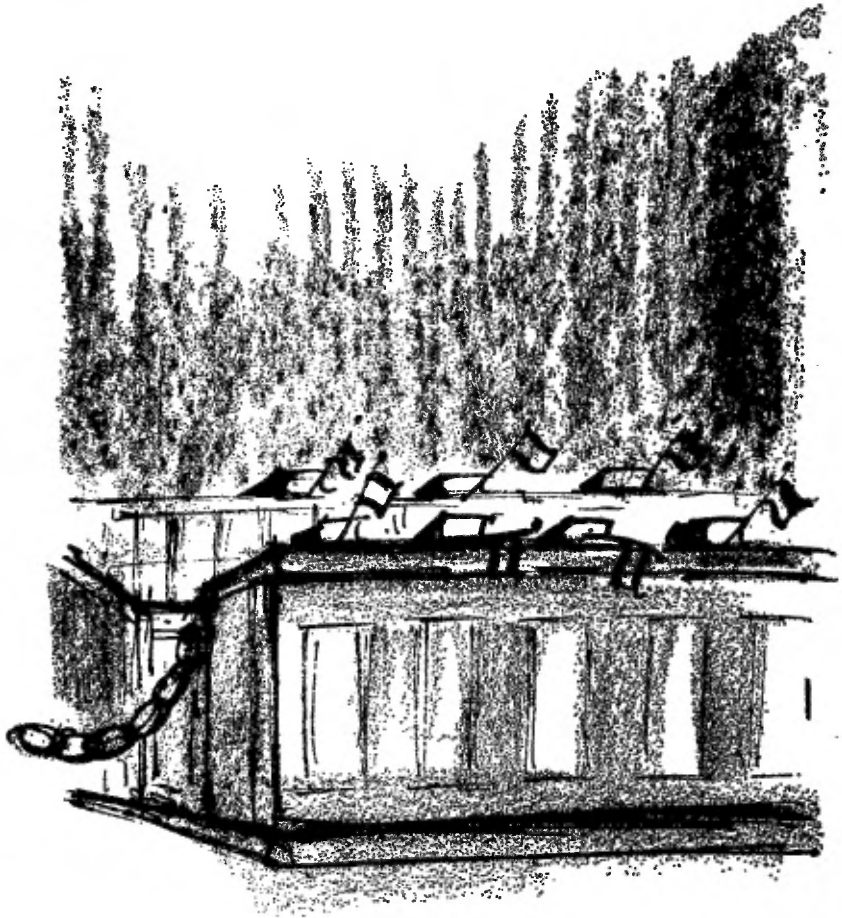
Het zal me een heel werk worden. Want moeder heeft alles in een doos helemaal achteraan op de zolder gezet. Zoveel keer wordt het niet gebruikt, want Susanneke was altijd maar alleen.

Nu is Anneke er gelukkig ook bij.

Voorzichtig haalt ze alles van de zolder.

Pas op . . . ! Ze moet niet van de trap vallen met die grote doos.

Ze maakt hem open en haalt eerst de slingers eruit. Je moet uitkijken met die touwtjes, want als die in de war raken, ben je een

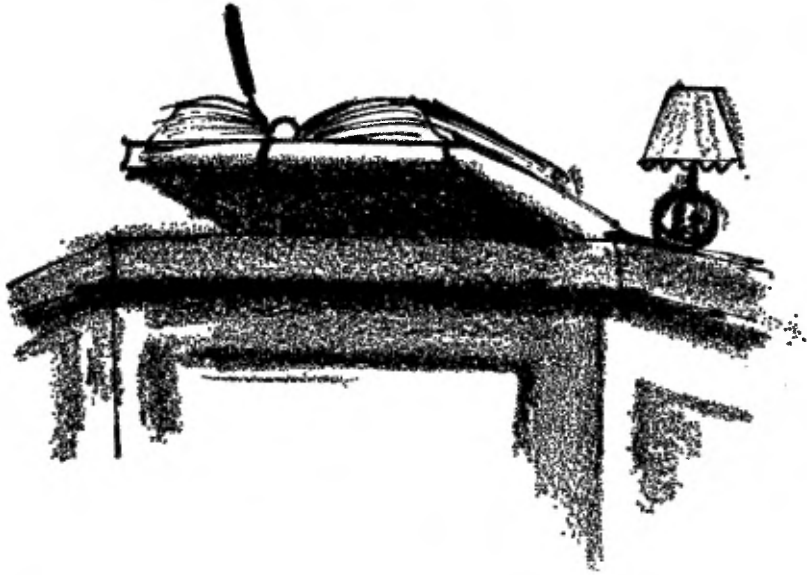
hele poos bezig om het weer goed te krijgen. Vader heeft dat ook eens gehad. O, o, wat was hij toen aan het mopperen.

Maar zij doet het heel voorzichtig.

Eerst de éne helemaal uit elkaar halen en zolang in de gang op de grond leggen. De tweede komt ernaast te liggen.

Nu trekt ze de slingers achter zich aan de kerk in.

Maar waar moet ze die dingen eigenlijk aan vastmaken? Dat is een moeilijkheid!

Vader maakt altijd het éne eind aan de lamp vast en het andere aan de gordijnroer. Dat kan Susanneke hier niet doen. Bovendien is ze lang niet zo groot als vader.

Ze kijkt eens rond. Wacht even, ze weet het. De slingers moeten natuurlijk van de ouderlingenbank naar de diakenenbank. Dat staat het mooist, maar hoe moeten ze blijven hangen?

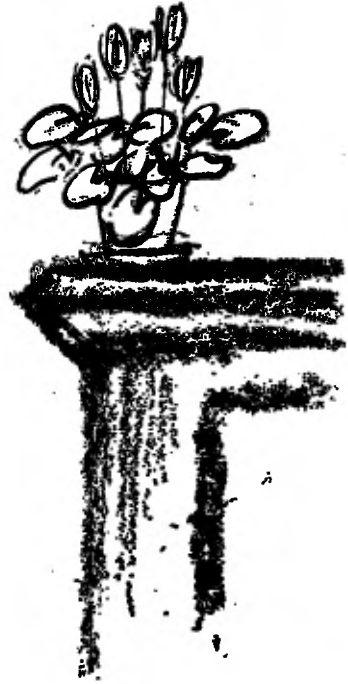
Susanneke weet wel raad, hoor.

De banken hebben twee deurtjes, één aan de voorkant en één aan de zijkant. Ze doet het éne touwtje van de slinger tussen het deurtje van de voorkant. Het andere eind gaat naar de andere bank tussen het deurtje van de zijkant. De volgende slinger doet ze precies andersom.

Slim, hè?

Als het deurtje open gaat, vallen ze natuurlijk op de grond. Maar dan moeten de ouderlingen en diakenen ze maar weer even vastmaken. Ze gaan er toch maar één keer in en één keer uit. 's Morgens en 's middags, dat kunnen ze best doen.

Dan komen de vlaggetjes aan de beurt. Ze heeft er wel tien: rood,

wit, blauw en oranje.

Die heeft opa eens voor haar op de markt gekocht. Vlak voor koninginnedag en zij heeft ze zuinig bewaard.

Weet je waar ze de vlaggen zet?

Tussen de bijbels in de banken van de ouderlingen en de diakenen. Het zijn van die hele, dikke, zware bijbels. Daar rollen die dunne stokjes niet zo gauw uit.

Nu komen de lampions aan de beurt. Daar heeft ze er drie van. En de preekstoel heeft een trapje van drie treden. Komt dat even mooi uit! Op elke tree zet ze er één.

O, het wordt steeds mooier, want op haar kamertje heeft Susanneke een prachtig schemerlampje staan. Aan de voorkant zie je Roodkapje en de wolf en aan de achterkant een kabouter.

Dat gaat ze halen en boven op de preekstoel zetten. Het stekkertje van het leeslampje boven de bijbel trekt ze uit het stopcontact en

haar stekkertje legt ze er vlakbij. De dominee kan de stekker morgen zo in het contact steken.

Wat moet er nu nog meer gebeuren?

Bloemen natuurlijk . . . ! Bloemen horen altijd op een feest.

Wacht even, ze zal die mooie rode-en-witte cyclame uit de kamer halen. Die heeft moeder gekregen, maar die zal het best goedvinden. Ze weet er een prachtig plaatsje voor. Boven op het dakje van de ouderlingen- en diakenenbanken.

Daar moet het keukentrapje voor komen.

Moelijk, hè? Wat heeft die Susanneke veel werk. Ze kan het wel, maar het puntje van haar tong komt ervan naar buiten. Sjonge, sjonge, dat is me even zwaar werk!

Maar het staat prachtig . . . !

Nu alles nog opruimen, de doos en de trap. En alle snippertjes die op de grond gevallen zijn.

Alles ruimt ze op, ze doet het net zo keurig als moeder het altijd doet. Wat een net kind, hè, maar zò hoort het op een feest.

Dan is de verrassing klaar. Ze kijkt nog éénmaal of alles in orde is. Ja, het deurtje van de kerk kan weer dicht.

Ze verklapt het geheim aan niemand.

Wat zullen ze morgen allemaal blij zijn . . . !

Het is zondagmorgen.

Het is kerstfeest.

De koster komt z'n huis uit en gaat naar de grote kerkdeuren om ze open te zetten.

In de hal drukt hij op de knopjes van het licht. Nu gaan in de kerk de lichten branden.

De koster gaat niet naar binnen om in de kerk te kijken. Waarom zou hij dat ook doen? Gisteren heeft hij alles nog schoongemaakt. Toen heeft hij wel drie keer gekeken of alles in orde was.

Nu gaat hij weer gauw naar huis, want straks komen de mensen en hij moet nog op Susanneke letten of ze zich wel netjes aangekleed heeft.

Ja, ze is al klaar. Vader moet alleen haar haar nog kammen.

„Mag ik vast naar de kerk?” vraagt ze.

„Als je maar geen stoute dingen doet en netjes in je bank blijft.” Natuurlijk niet . . ., dat doet ze niet . . ., maar ze wil zo graag zien of de mensen het mooi vinden.

Vlug gaat ze door het kleine deurtje de kerk in.

Zij zit altijd helemaal vooraan. En boven haar hoofd speelt het orgel.

Eerst is ze alleen in de kerk, maar even later komen de mensen.

Ze kijken . . ., en ze kijken . . ., ze gaan een beetje lachen. Ze wijzen naar voren en ze fluisteren.

Susanneke ziet ze wel lachen en ze denkt: „Zie je wel, ik heb ze allemaal blij gemaakt.”

Dan komt dikke Teunus binnen.

Hij is al een oude man, maar iederéén noemt hem dikke Teunus.

Zelf zegt hij het ook altijd.

Hij gaat helemaal vooraan zitten, want hij is een beetje doof.

Hij kijkt . . ., hij kijkt . . ., hij kijkt nog ééns . . . Z'n bril haalt hij er

ook voor uit z'n zak. En als hij die opgezet heeft . . . ?

Dan begint z'n dikke buik te schudden van het lachen. Hij wrijft in z'n ogen en de tranen lopen over z'n wangen. Zó erg moet hij lachen.

Dat vindt Susanneke helemaal niet eerbiedig. Dat hoort toch niet in de kerk . . . ?

Nu komt juffrouw Bruin binnen. Ze heeft altijd een heel raar hoedje op met een grote, groene veer. En ze kijkt nooit vriendelijk. Het lijkt wel of ze vandaag nog bozer kijkt.

Wat ziet ze daar? Slingers in de kerk . . . , en vlaggen . . . ?

Lampions op de preekstoel . . . ?

En een schemerlampje . . . ?

Dat mag niet, dat mag helemaal niet! Zo'n rommel in de kerk! Wie zou dat gedaan hebben?

Ze schudt met haar hoofd van boosheid, de veer op haar hoed zwiept heen en weer.

Susanneke ziet het wel. Ze denkt: „Wat zal die nu weer te brommen hebben? Misschien staat er een vlaggetje scheef of zit de slinger een beetje los.”

Opa en oma komen ook de kerk binnen.

Kijk ze eens verwonderd kijken . . . ! Ze fluisteren even met elkaar en ze wijzen naar Susanneke.

Ja hoor, ze lacht hun toe, dat hebben ze goed geraden. Zij heeft het zo mooi versierd in de kerk.

Maar wat gaat opa nu toch doen?

Hij staat op en gaat door het deurtje naar hun huis. Even later komt hij samen met vader weer binnen.

Wat kijkt vader boos, hij trekt de slingers wild los. Vlug frommelt hij ze in elkaar en smijt ze zo maar in de gang. De vlaggen rukt hij tussen de bijbels uit, en met de lampions is hij ook helemaal niet voorzichtig.

Opa wijst hem op het schemerlampje.

Alleen de mooie cyclame blijft staan, die vergeten ze.

Alle mensen zitten nu te lachen en de veer op de hoed van juffrouw Bruin gaat op en neer.

„Ja, ja, zo moet het . . . , weg met die rommel in de kerk . . . !”

Er is er maar één die boos kijkt.

Dat is Susanneke.

Vader gaat weer weg en even later gaat de kerk beginnen. De mensen worden stil, en de veer op het hoedje van juffrouw Bruin staat ook weer stil.

De koster gaat naast Susanneke zitten. Hij kijkt boos.

Susanneke kijkt nog veel, véél bozer . . . !

De kerk gaat uit. Het orgel begint te spelen en de koster loopt naar de deur. In de hal maakt hij de grote deuren los.

De mensen lopen langs hem heen naar buiten. Sommigen blijven ook even bij hem stilstaan en feliciteren hem met de kleine Anneke. En ze lachen tegen de koster en zeggen:

„Wordt het net zo'n rakker als Susanneke? Dan zul je je handen vol krijgen, koster.”

Hij knikt maar wat en zegt:

„Ze is gistermiddag per ongeluk alleen thuis gebleven. Toen moet ze het gedaan hebben. Het spijt me heel erg,” zegt hij met een rood hoofd.

Maar de mensen zijn helemaal niet boos, ze lachen erom.

Dikke Teunus zegt:

„Sjonge, sjonge, dat is vandaag even een vrolijk kerstfeest!”

Alleen juffrouw Bruin zegt kattig:

„Je kunt wel merken dat je vrouw niet thuis is, koster. Dan was het vast nooit gebeurd.”

Oma loopt ook langs hem heen en vraagt:

„Komen jullie gauw koffie drinken?”

„'k Zal eerst Susanneke eens danig onder handen nemen,” antwoordt vader.

„Niet te streng, hoor.”

„Niet te streng . . . ?”

„Ja,” weifelt oma, „ik weet eigenlijk niet of ze wel stout geweest is. Alleen een beetje dom. Je had eens moeten zien, hoe blij ze zat te kijken voor kerktijd. En hoe teleurgesteld ze later was.”

Waar is Susanneke?

Ze is heel vlug door het kleine deurtje naar huis gegaan. Zij was het allereerst de kerk uit. Zo vlug, dat ze niet eens de slingers in de gang ziet liggen.

Ze struikelt erover en valt boven op een lampion. Ziezo, die is ook kapot!

Woest staat ze weer op, de andere lampions krijgen een schop. De tranen biggelen over haar wangen. Och, och, wat is dat kleine

meisje nu verdrietig. Waar zijn al die blijde dingen gebleven? Weg!
Ze weet er niet één meer. Het lijkt wel of alles even verdrietig en
lelijk is. Ze heeft helemaal geen zin meer om naar oma te gaan,

iederéén lacht haar toch maar uit.

Vader is boos. Ze heeft het best gemerkt.

Maar zij is nog veel, véél bozer, die vervelende grote mensen ook!

Ze bederven alles en lachen je dan uit.

Nee hoor, vader is stout . . .

En opa ook . . .!

En oma . . .!

En dikke Teunus . . .!

En juffrouw Bruin is verschrikkelijk stout . . .!

Vanmiddag gaat ze niet meer naar de kerk. Ze doet het niet!

Grote mensen kunnen geen feest vieren. Alleen maar lachen of kwaad worden. Maar zij is ook kwaad, nog véél bozer dan zij!

O zo . . .!

Vader komt de kamer binnen. Hij ziet haar boze gezichtje en dan wordt hij zelf ook weer bozer.

„Hoe kom je erbij al die rommel in de kerk te maken? Je weet best dat je niet in de kerk mag spelen. Alle mensen lachen me uit en zeggen dat ik niet goed op jou kan passen. Je bent een heel ondeugend kind, ik schaam me voor je.”

Maar nu wordt Susanneke driftig. Ze vliegt overeind, ze stampvoet en gilt:

„Jullie hebben alles kapotgemaakt. 't Was juist zo mooi . . .! Ik vind jullie toch niet meer lief, ik loop tòch weg . . .”

Ze rent de kamer uit en kletst de deur met een vaart dicht. In de gang gilt ze nog:

„Ik vind jullie gemeen, echt geméén . . .!

Vader is geschrokken. Wat was ze driftig en brutaal. Daar begriipt hij helemaal niets van.

„Ze doet net of ik wat gedaan heb, maar zij is toch stout geweest? Ze mag toch nooit in de kerk spelen?”

Waarom was ze dan zo boos? Was z'n vrouw maar thuis, die weet altijd wel raad met Susanneke.

Hij zal eerst de rommel in de gang maar eens op gaan ruimen. En nadenken wat hij nu moet doen . . .

6

Oma loopt naar de kosterswoning. Ze zal maar eens gaan kijken waar ze al die tijd blijven.

„Waarom duurt het zo lang voor je komt koffie drinken?” vraagt ze vader.

Hij vertelt van Susanneke's driftbui.

„Ik begrijp haar niet,” zegt hij, „ze doet net of wij stout geweest zijn.”

„Zal ik eens met haar gaan praten?” vraagt oma. „k Was er al bang voor dat het mis zou gaan. Het is zo'n kleine driftkop.”

Vader vindt het best en oma gaat Susanneke zoeken.

Ze ligt boven op haar bed te snikken, ze schokt ervan.

„Meiske,” zegt oma zacht, „luister eens naar me . . .”

„Nee . . .!”

Het is een poosje stil, dan zegt oma:

„Jammer, hè, dat de slingers stuk zijn. En de lampions . . ., het waren juist zulke mooie! Ik vond het toch wel een beetje mooi staan . . .!”

„Nietes,” schreeuwt ze. „Jullie hebt het kapotgemaakt. En 't was niet eens voor jullie! Het was voor de Here Jezus. Want die is jarig . . .”

Susanneke gaat nog veel harder huilen.

Oma is er stil van. Nu begint ze er wat van te begrijpen. Och, ze heeft medelijden met de kleine meid. Ze wou de Here Jezus blij maken. En de mensen in de kerk. En nu is het zo afgelopen . . .!

„Luister eens, Susanneke, de mensen in de kerk hebben je niet begrepen. Maar de Here begrijpt ons altijd. Die weet wel dat jij Hem blij wou maken. Toch kun je de kerk niet gaan versieren, meisje. Daar zouden de mensen ruzie over kunnen gaan maken.”

„Waarom?” Van verbazing gaat Susanneke recht overeind zitten. „Als ik jarig ben, versiert mamma toch ook? En dan doet er niemand zo gek.”

Oma denkt even na.

„Alle mensen zijn verschillend, Susanneke. Jij vindt het hoedje van juffrouw Bruin niet mooi, maar zelf vindt ze het prachtig. Ik vind dat er wel een mooie veer op zit, maar opa houdt niet van veren. Zie je wel dat we allemaal een beetje anders denken? Daarom kun jij de kerk niet versieren. Stel je voor dat de mensen ruzie gingen maken. We zouden de Here verdriet doen en dat wil je toch niet? God houdt zoveel van ons. Tòch doen we dikwijls verkeerde dingen. Daar moet je maar aan denken als de mensen jou verdriet doen. Niet driftig worden en brutaal. Dat is ook niet goed, Susanneke. En kom nu mee naar ons huis. We gaan gezellig koffie drinken en wat zingen bij de piano. Ik heb gehoord dat je kerstversjes kunt spelen op de blokfluit. Dat wil ik graag eens van je horen. Opa is er ook al zo benieuwd naar. Straks gaan we allemaal naar het ziekenhuis, naar moeder en de baby, Als we vanmiddag naar de kerk gaan, kom je fijn bij mij zitten. Ik wil ook wel eens graag een kleindochter naast me hebben.”

Susanneke komt van het bed. Ze lacht alweer en zegt:

„Zult u dan goed stil zitten, oma . . .?“

Er zijn weer allemaal blijde dingen. Haar open zijn nog rood, maar het verdriet is vergeten.

Ze huppelt achter oma aan

Huppelde huppel, hup, hup, hup . . .!